

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen?

WELKOM BIJ PENSIOENFONDS GE ARTESIA BANK!

U bouwt pensioen bij ons op. Dit doet u via uw werkgever.

U LEEST IN DIT PENSIOEN 1-2-3 WAT U WEL EN NIET KRIJGT IN ONZE PENSIOENREGELING

Dat is belangrijk om te weten, bijvoorbeeld als u van baan verandert. Elk pensioenfonds heeft namelijk zijn eigen regeling.

In Pensioen 1-2-3 staan geen bedragen of persoonlijke informatie. Die vindt u:

- ☐ op uw jaarlijkse Uniform Pensioenoverzicht;
- ☐ op mijnpensioenoverzicht.nl. U leest ook hoeveel AOW en pensioen u in totaal heeft.

PENSIOEN 1-2-3 BESTAAT UIT 3 LAGEN:

Laag 1: uw pensioenregeling in het kort.

Laag 2: meer informatie over alle onderwerpen.

Laag 3: alle regels en het beleid van ons pensioenfonds.

U leest nu laag 1. Klik op een plaatje voor laag 2 en laag 3.

Leest u de informatie liever op papier? Vraag dit dan aan bij pensioenfondsGEartesiabank@achmea.nl.

WAT KRIJGT U IN DEZE PENSIOENREGELING?

Gaat u met pensioen? Dan krijgt u ouderdomspensioen. Uw pensioen bij ons start als u 67 jaar bent.

Overlijdt u? Dan krijgt uw partner partnerpensioen.

Overlijdt u? Dan krijgen uw kinderen wezenpensioen.

Wordt u minstens 35% arbeidsongeschikt? Dan blijft u toch pensioen opbouwen. U betaalt dan geen of minder premie. Lees de afspraken in [laag 2](#).

Wilt u precies weten wat de regels zijn? Kijk dan in ons pensioenreglement in [laag 3](#). Leest u ons reglement liever op papier? U vraagt dit makkelijk aan bij pensioenfondsGEartesiabank@achmea.nl op de website.

WAT KRIJGT U IN DEZE PENSIOENREGELING NIET?

Wordt u arbeidsongeschikt? Dan krijgt u misschien een aanvullende uitkering. Uw werkgever vult misschien aan tot een salaris van € 52.763,- (in 2016). Voor het salarisgedeelte daarboven krijgt u van ons misschien een aanvullende uitkering. Lees de afspraken in [laag 2](#).

HOE BOUWT U PENSIOEN OP?

U bouwt op 3 manieren pensioen op:

- A. AOW: u krijgt dit van de overheid als u in Nederland woont of werkt. U leest meer op svb.nl.
- B. Pensioen bij ons: u bouwt dit op via uw werkgever. Daarover gaat dit Pensioen 1-2-3.
- C. Pensioen dat u zelf regelt. Bijvoorbeeld met spaargeld, een lijfrente of banksparen.

U bouwt elk jaar een stukje van uw pensioen op. Uw totale pensioen is de optelsom van al die stukjes. Dit heet een *middelloodregeling*. U krijgt dit pensioen vanaf uw pensioendatum. En zolang u leeft.

U bouwt elk jaar pensioen op. Dat doet u niet over uw hele bruto salaris. Wij houden namelijk rekening met de AOW die u later van de overheid krijgt. Over het salaris dat overblijft, uw pensioengrondslag, bouwt u 2% pensioen op. In deze regeling doet u dit maximaal tot een salaris van € 98.841,- (in 2016).

Uw werkgever betaalt elk jaar de premie. Is de totale premie meer dan 15% van de loonsom van alle werknemers? Dan betaalt u ook een deel van de premie. U betaalt maximaal 5% van uw pensioengrondslag. Dit gaat af van uw bruto salaris. U leest op uw loonstrook hoeveel u dan zelf betaalt.

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen?

WELKE KEUZES HEEFT U ZELF?

Krijgt u een nieuwe baan? Dan kunt u uw opgebouwde pensioen meenemen naar de pensioen-uitvoerder van uw nieuwe werkgever.

Wilt u onze pensioenregeling vergelijken met een andere pensioenregeling? Dat doet u met de *pensioenvergelijker* in [laag 3](#).

Gaat u met pensioen? Dan kunt u uw pensioen onderling ruilen. U ruilt het partnerpensioen voor extra pensioen voor uzelf. Of andersom. Extra pensioen voor uw partner kunt u ook kiezen als u uit dienst treedt.

Uw pensioen start bij ons op uw 67e. Maar u kunt al vanaf uw 60e met pensioen gaan. En uiterlijk op uw 70e. Bespreek dit met uw werkgever. U vraagt dit bij ons aan 6 maanden voordat u met pensioen wilt gaan.

Wilt u in stappen minder gaan werken? Dan kunt u een deel van uw pensioen alvast laten ingaan. Overleg dit met uw werkgever. U vraagt dit aan 6 maanden voordat u met pensioen wilt gaan.

Wilt u straks eerst een hoger pensioen? Bijvoorbeeld omdat uw AOW pas later ingaat? Dan krijgt u daarna een lager pensioen. Andersom kan ook. Die keuze kunt u maken als u met pensioen gaat.

Wilt u ál uw keuzes zien? Bijvoorbeeld extra pensioen voor uw partner en kinderen? Of de keuzes die u heeft als u met pensioen gaat? Klik op het plaatje voor laag 2 met meer informatie.

WELKE KOSTEN MAKEN WIJ?

Ons pensioenfonds maakt deze kosten om uw pensioen te regelen:

- kosten voor de organisatie en administratie;
- kosten om het pensioengeld te beheren en beleggen.

HOE ZEKER IS UW PENSIOEN?

De hoogte van uw pensioen staat niet vast. Misschien kan uw pensioen niet meegroeien met de prijzen. U loopt namelijk risico met uw pensioen. Bijvoorbeeld:

- Mensen worden gemiddeld steeds ouder. We moeten het pensioen daardoor langer uitbetalen.
- Een lage rente maakt pensioen duurder. Ons pensioenfonds heeft daardoor meer geld nodig om hetzelfde pensioen te kunnen uitbetalen.
- De resultaten van onze beleggingen kunnen tegenvallen.

In [laag 2](#) leest u meer over onze financiële situatie en de beleidsdekkingsgraad. Als die slecht zijn, kan uw pensioen lager worden.

Uw pensioenopbouw gaat bij ons elk jaar met 1,25% omhoog. Zo houdt uw pensioen zijn waarde ook als geld minder waard wordt. Dit heet onvoorwaardelijke toeslagverlening. Is onze financiële situatie goed genoeg? Dan kijken we of we de pensioenen extra kunnen verhogen. De afgelopen 5 jaar verhoogden wij de pensioenen voor deelnemers zo:

	toeslag	stijging van de prijzen
2015	1,25%	0,98%
2014	1,25%	2,51%
2013	1,25%	2,45%
2012	1,25%	2,34%
2011	1,25%	1,27%

Omdat we een tekort hebben, maakten we een herstelplan met deze maatregelen:

- Uw pensioen groeit niet mee met de lonen.
- Bent u inactief deelnemer? Dan groeit uw pensioen niet mee met de ontwikkeling van de prijzen.
- De werkgever betaalt elk jaar extra premie zolang het herstelplan van kracht is.
- Uw pensioen gaat omlaag. Maar alleen als het niet anders kan. De afgelopen jaren hoefden wij de pensioenen niet te verlagen. Maar ze groeiden niet helemaal mee met de prijzen. De achterstand is 4%.

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? Hoe bouwt u pensioen op?
Welke keuzes heeft u zelf? Hoe zeker is uw pensioen? Welke kosten maken wij? Wanneer moet u in actie komen?

WANNEER MOET U IN ACTIE KOMEN?

Als u van baan verandert. U kunt het pensioen dat u opbouwde meenemen naar uw nieuwe pensioen-uitvoerder.

Als u gaat trouwen of samenwonen. Of als u geregistreerd partners wordt.

Als u gaat scheiden of niet meer samenwoont. Of als uw geregistreerd partnerschap stopt.

Als u verhuist naar of in het buitenland.

Als u werkloos wordt.

Als u meer of minder gaat werken.

Als u met onbetaald verlof gaat.

Kijk 1 keer per jaar op mijnpensioenoverzicht.nl. Daarop staat uw AOW en al uw pensioen dat u via het werk opbouwde. U ziet wat u bruto en netto krijgt.

Als u een eigen keuze wilt maken voor uw pensioen. Kijk bij *Welke keuzes heeft u zelf?*

Als u vragen heeft. Bijvoorbeeld over wat u zelf moet doen. Of over de keuzes die u heeft voor uw pensioen. Kijk op geartesia.pensioenfondspoortaal.nl. Of bel ons op 013 462 35 85.

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? ☐
Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen? ☐

ALSTUBLIEFT! DIT IS LAAG 2 VAN PENSIOEN 1-2-3

U leest wat u wel en niet krijgt in onze pensioenregeling. In deze laag 2 staan alle belangrijke kenmerken van onze pensioenregeling. U leest hier meer over de onderwerpen in laag 1.

PENSIOEN 1-2-3 BESTAAT UIT 3 LAGEN

- ☐ Laag 1: uw pensioenregeling in het kort.
- ☐ Laag 2: meer informatie over alle onderwerpen.
- ☐ Laag 3: alle regels en het beleid van ons pensioenfonds.

Leest u de informatie liever op papier? Vraag dit dan aan bij [Contact](#).

IN PENSIOEN 1-2-3 STAAN GEEN BEDRAGEN OF PERSOONLIJKE INFORMATIE

Die vindt u op het Uniform Pensioenoverzicht dat u elk jaar van ons krijgt. Wilt u weten hoeveel AOW en pensioen u in totaal heeft? Kijk dan op mijnpensioenoverzicht.nl.

WAT KRIJGT U IN DEZE PENSIOENREGELING?

U krijgt ouderdomspensioen vanaf uw 67e jaar

U bouwt bij ons ouderdomspensioen op voor later. U neemt namelijk via uw werkgever deel aan onze pensioenregeling. U krijgt dit pensioen zolang u leeft. Elke maand krijgt u een bedrag op uw rekening.

Uw ouderdomspensioen is een aanvulling op uw AOW

Dit pensioen van de overheid gaat niet meer in op uw 65e, maar later. De datum waarop uw AOW ingaat, leest u op svb.nl.

Uw pensioen en AOW gaan waarschijnlijk niet tegelijk in

U heeft dan misschien een tijdje minder inkomen als u stopt met werken. U kunt bij ons wel eerder of later met pensioen gaan. Die keuze hoeft u pas te maken 6 maanden voordat u met pensioen gaat. Het is verstandig om nu al na te denken over wat u wilt. Bijvoorbeeld of u iets extra's moet regelen als u niet zo lang wilt doorwerken.

Uw ouderdomspensioen hangt af van...

- ☐ het salaris dat u verdient;
- ☐ het aantal jaren dat u werkt;
- ☐ de toeslagverlening;
- ☐ de regels in ons pensioenreglement.

Zo bouwt u pensioen op

Onze pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst. U bouwt elk jaar pensioen op over uw bruto salaris in dat jaar. U bouwt niet over uw hele salaris pensioen op:

- ☐ Wij trekken van uw salaris eerst een franchise af. U krijgt later namelijk ook AOW van de overheid. In 2016 is de franchise € 18.321,-.
- ☐ Over het salaris dat overblijft, bouwt u elk jaar 2% aan ouderdomspensioen op. Dit is het opbouwpercentage in 2016.
- ☐ Is uw salaris in 2016 hoger dan € 98.841,-? Dan bouwt u over dat hogere salaris geen pensioen op in deze pensioenregeling. Wilt u meer pensioen opbouwen? Kijk bij Welke keuzes heeft u zelf?.
- ☐ Werkt u parttime? Dan bouwt u evenredig minder pensioen op.

Een voorbeeld

Uw salaris is € 45.321,- bruto per jaar. De franchise is € 18.321,-. U bouwt dus over € 27.000,- pensioen op. Dit is uw *pensioengrondslag*. U bouwt daarover 2% ouderdomspensioen op. Dit is € 540,- in dat jaar. Het ouderdomspensioen dat u straks krijgt, is een optelsom van alle jaren dat u werkt. We tellen daar uw verhogingen bij op.

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen?

Als u bij pensionering geen partner heeft, krijgt u extra pensioen voor uzelf

Heeft u geen partner als uw pensioen ingaat? Dan ruilen wij het pensioen voor uw partner automatisch om voor pensioen voor uzelf. U krijgt dus zelf meer pensioen. Een nieuwe partner krijgt geen pensioen als u overlijdt.

Lees ook deze informatie

- ☐ U vindt alle voorwaarden in ons pensioenreglement in [laag 3](#).
- ☐ De pensioenbedragen staan op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO). Dat krijgt u elk jaar van ons.
- ☐ Ook op mijnpensioenoverzicht.nl ziet u hoeveel pensioen u krijgt.

Uw partner krijgt een pensioen als u overlijdt

U bouwt bij ons ook partnerpensioen op. Dit is pensioen voor uw partner als u overlijdt.

Uw partner krijgt partnerpensioen zolang hij of zij leeft

U bouwt ook pensioen voor uw partner op. Het partnerpensioen is 1,4% van uw pensioengrondslag in dat jaar. De pensioengrondslag is uw pensioengevend salaris min de franchise. Er zijn 3 situaties:

- ☐ Werkt u nog bij uw werkgever? Dan krijgt uw partner het partnerpensioen dat u tot uw pensionering had kunnen opbouwen.
- ☐ Werkt u niet meer bij uw werkgever? Dan krijgt uw partner alleen het partnerpensioen dat u opbouwde tot u uit dienst ging.
- ☐ Bent u gepensioneerd? Dan krijgt uw partner het partnerpensioen dat u opbouwde tot uw pensionering.

Als u een ex-partner heeft, kan dit anders zijn

Bent u gescheiden? Dan heeft uw ex-partner na uw overlijden misschien recht op een deel van het partnerpensioen. Namelijk het deel dat u opbouwde tot u uit elkaar ging. Dit heet bijzonder partnerpensioen. We trekken dit af van het partnerpensioen van uw nieuwe partner. Die krijgt dan een lager partnerpensioen als u overlijdt. Maakte u andere afspraken met uw ex-partner? Dan geldt dit niet.

Het pensioenbedrag staat op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO). Maar ook op mijnpensioenoverzicht.nl.

Uw partner is voor ons...

- ☐ de persoon met wie u getrouwd bent, of geregistreerd partners bent;
- ☐ de persoon met wie u minstens 6 maanden samenwoont.

Woont u samen? Dan geldt dit ook:

- ☐ U heeft een samenlevingsovereenkomst. Die regelde u bij een notaris.
- ☐ Uw partner is niet uw kind of uw vader of moeder. En ook niet uw oma of opa. U bent dus geen familie in de rechte lijn.
- ☐ Maar 1 partner komt voor het partnerpensioen in aanmerking.

Zorg ook dat u uw partner bij ons aanmeldt. U hoort dan van ons of uw afspraken kloppen. Kijk voor alle voorwaarden in ons pensioenreglement in [laag 3](#).

Uw partner krijgt misschien ook een Anw-uitkering van de overheid

Overlijdt u? Dan krijgt uw partner misschien een uitkering van de overheid. Dit staat in de Algemene Nabestaandenwet (Anw). U vindt alle informatie op svb.nl.

Lees ook deze informatie

- ☐ U vindt alle voorwaarden in ons pensioenreglement in [laag 3](#).
- ☐ De pensioenbedragen staan op uw Uniform Pensioenoverzicht.
- ☐ Maar ook op mijnpensioenoverzicht.nl.

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? ☐ Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen? ☐

Uw kinderen krijgen een pensioen als u overlijdt

U bouwt bij ons wezenpensioen op. Overlijdt u? Dan krijgen uw kinderen wezenpensioen tot hun 23e jaar. Het wezenpensioen is 20% van het partnerpensioen. Overlijden beide ouders? Dan is dit 40%.

Het gaat om het partnerpensioen dat u zou krijgen als u tot uw pensionering bij ons pensioen zou opbouwen. Gaat u bij een andere werkgever werken? Dan krijgen uw kinderen alleen wezenpensioen over het pensioen dat u opbouwde tot u uit dienst ging.

Uw kind is voor ons...

- ☐ uw eigen kind of een kind dat u adopteert.
- ☐ uw stief- of pleegkind. U verzorgt dit kind en voedt het op als uw eigen kind.

Lees ook deze informatie

U vindt alle voorwaarden in ons pensioenreglement in [laag 3](#). De pensioenbedragen staan op uw Uniform Pensioenoverzicht. Maar ook op mijnpensioenoverzicht.nl.

U blijft pensioen opbouwen als u arbeidsongeschikt bent

Als u ziek wordt, betaalt uw werkgever uw salaris door. U blijft dus ook pensioen opbouwen. Bent u langer dan 2 jaar ziek? Dan bent u arbeidsongeschikt.

Als u minstens 35% arbeidsongeschikt bent, blijft u toch pensioen opbouwen

U betaalt daarvoor dan geen premie meer. Ons pensioenfonds betaalt uw premie. Dit geldt alleen voor het deel dat u arbeidsongeschikt bent. Bent u helemaal arbeidsongeschikt? Dan betalen wij uw hele premie. Voor de premie kijken we naar uw salaris op uw 1e ziektedag. Werkt u nog voor een deel? Dan blijft u voor dat deel op de normale manier pensioen opbouwen.

Zo werkt het

In dit schema leest u hoeveel pensioen u blijft opbouwen op onze kosten. Voor uw arbeidsongeschiktheid kijken we naar de regels van het UWV:

U bent arbeidsongeschikt voor:	U blijft dan pensioen opbouwen voor:
0 tot 35%	0%
35 tot 45%	40%
45 tot 55%	50%
55 tot 65%	60%
65 tot 80%	72,5%
80 tot 100%	100%

U krijgt misschien een uitkering van de overheid als u arbeidsongeschikt bent

Dit heet een WIA- of WAO-uitkering. U leest meer op uwv.nl.

Uw werkgever vult uw uitkering misschien aan

Bent u 2 jaar arbeidsongeschikt en heeft u een salaris lager dan €52.763,-? Dan vult uw **werkgever** uw uitkering misschien aan. Hij heeft deze WIA-aanvulling geregeld bij een verzekeraar. Die betaalt de uitkering rechtstreeks aan u. Vraag uw werkgever om meer informatie.

Als uw salaris hoger is dan € 52.763,- (in 2016)

Is uw salaris hoger dan €52.763,-? Dan vult het **pensioenfonds** uw salaris boven dit bedrag misschien aan.

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen?

Dit zijn de afspraken:

- ☐ Bent u 100% arbeidsongeschikt? Dan is dit maximaal 70% van uw salaris boven € 52.763,- (in 2016).
- ☐ Deze aanvulling stopt op de 1e dag van de maand na uw AOW-datum. Of op de 1e dag van de maand nadat uw WIA- of WAO-uitkering stopt als dit eerder is.

Vraag uw werkgever om meer informatie. Of kijk bij [Ik ben arbeidsongeschikt](#). Bedenk ook goed of u iets extra's moet regelen. Overleg daarover met een financieel adviseur.

U hoeft niets te doen

Wordt u arbeidsongeschikt? Dan krijgen wij uw gegevens door van uw werkgever of het UWV. We zorgen dat de opbouw van uw pensioen doorloopt voor het deel dat u arbeidsongeschikt bent. Ook bekijken we of u een aanvullend pensioen krijgt. U krijgt vanzelf bericht van ons. Uw pensioen is bij ons dus goed geregeld. U hoeft zelf niets te doen.

Alle regels vindt u in ons pensioenreglement in [laag 3](#). Bijvoorbeeld wat u krijgt als er iets verandert in uw arbeidsongeschiktheid.

U vindt alle regels in ons pensioenreglement

Wilt u precies weten wat de regels zijn? Lees dan ons pensioenreglement in laag 3 op geartesia.pensioenfondsporaal.nl. Krijgt u het reglement liever op papier? U vraagt dit makkelijk en snel aan bij Contact op de website. U kunt ook uw werkgever vragen om meer uitleg over uw pensioen.

WAT KRIJGT U IN DEZE PENSIOENREGELING NIET?

U krijgt geen uitkering als u arbeidsongeschikt wordt

Wordt u arbeidsongeschikt en heeft u een salaris lager dan €52,763? Dan krijgt u geen aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen van ons pensioenfonds. Onze pensioenregeling biedt dit namelijk niet.

Verdiend u meer dan € 52.763,- (in 2016)? Dan krijgt u misschien wel een pensioen van ons. Kijk voor de afspraken bij [Wat krijgt u in deze pensioenregeling?](#)

HOE BOUWT U PENSIOEN OP?

A Algemene Ouderdomswet (AOW)

De AOW is het wettelijke pensioen van de overheid. U bouwt dit zelf in ongeveer 50 jaar op als u in Nederland woont of werkt.

Uw AOW gaat niet meer in op uw 65e, maar later. De AOW-leeftijd gaat in stappen omhoog. Op welke leeftijd u AOW krijgt, hangt af van uw geboortedatum. Ook de hoogte van de AOW is niet voor iedereen gelijk. De overheid past de bedragen elk jaar aan het minimumloon aan. Kijk voor uw AOW-leeftijd op svb.nl. U vindt er ook de bedragen en meer informatie over de AOW.

Let op

Woonde of werkte u niet altijd in Nederland? Dan krijgt u waarschijnlijk minder AOW.

B Pensioen dat u via uw werk opbouwt

U bouwt pensioen op bij uw werkgever. Elk jaar bouwt u een deel van uw pensioen op. U krijgt 1 keer per jaar een Uniform Pensioenoverzicht (UPO).

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? ☐ Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen?

Daarop staat:

- ☐ het ouderdomspensioen dat u nu heeft opgebouwd;
- ☐ het ouderdomspensioen dat u kunt bereiken als u tot uw pensioen bij uw werkgever blijft werken;
- ☐ het pensioen dat uw partner krijgt als u overlijdt;
- ☐ het pensioen dat uw kinderen krijgen als u overlijdt.

Kijk ook op mijnpensioenoverzicht.nl. Daarop staat een overzicht van uw AOW en al uw pensioen dat u via het werk opbouwde. U vindt er ook de nettobedragen.

C Pensioen dat u zelf regelt

U kunt uw AOW en pensioen zelf aanvullen. Bijvoorbeeld met spaargeld of banksparen. Of met een verzekering, zoals een lijfrente. Of u dit nodig vindt, hangt af van uw eigen situatie en wensen. Een financieel adviseur kan u helpen bij het maken van keuzes. Of kijk op nibud.nl voor de *Pensioenschijf-van-vijf*.

MIDDEL LOON

U bouwt pensioen op in een middelloonregeling

Elk jaar bouwt u pensioen op over een deel van uw bruto salaris in dat jaar. U bouwt niet over uw hele salaris pensioen op. Wij houden namelijk rekening met de AOW die u straks van de overheid krijgt. Het deel van uw salaris waarover u geen pensioen opbouwt, heet franchise. Het salaris dat overblijft, is uw *pensioengrondslag*. Hierover bouwt u pensioen op. Maar maximaal tot een salaris van € 98.841,- bruto per jaar.

Uw totale pensioen is de optelsom van al die jaren. We tellen daar uw verhogingen bij op. U krijgt uw pensioen straks elke maand. En zolang u leeft. Dit heet een *middelloonregeling*.

Uw opbouwpercentage is 2%

Elk jaar bouwt u pensioen op over een deel van uw bruto salaris in dat jaar. Van dat salaris halen we eerst de franchise af. U krijgt namelijk later ook AOW van de overheid. Daar houden wij rekening mee bij de opbouw van uw pensioen.

Het salaris dat overblijft, is uw pensioengrondslag. Daarover bouwt u 2% aan ouderdomspensioen op. Dit is het opbouwpercentage in 2016. Werkt u parttime? Dan is uw salaris lager dan als u 100% werkt. U bouwt daarom evenredig minder pensioen op. U betaalt ook minder premie.

Er is ook een maximum. Is uw salaris hoger dan € 98.841,- bruto per jaar in 2016? Dan bouwt u over dit hogere salaris geen pensioen bij ons op.

Een voorbeeld

Uw salaris is € 48.321,- bruto per jaar. De franchise is € 18.321,-. U bouwt dus over € 30.000,- pensioen op. Over die pensioengrondslag bouwt u 2% ouderdomspensioen op. Dit is € 600,- in dat jaar. Het ouderdomspensioen dat u straks krijgt, is een optelsom van alle jaren dat u werkt. We tellen daar uw verhogingen bij op.

U en uw werkgever betalen samen voor uw pensioen

De werkgever betaalt elk jaar pensioenpremie. De premie is de prijs van uw pensioen. Uw werkgever betaalt de premie elke maand aan ons. Hij houdt uw deel van de premie in op uw bruto salaris. U leest op uw loonstrook hoeveel uzelf betaalt.

De werkgever betaalt per jaar een vast percentage van de loonsom. Is de totale pensioenpremie hoger dan 15% van de loonsom? Dan betaalt u zelf ook een deel van de premie. U betaalt maximaal 5% van uw pensioengrondslag.

Bouwt u vrijwillig pensioen op? Dan houdt uw werkgever dit ook in op uw salaris. Kijk voor meer informatie bij *Welke keuzes heeft u zelf?*

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen?

WELKE KEUZES HEEFT U ZELF?

Uw pensioen meenemen

Krijgt u een andere baan? En een andere pensioenregeling? Dan gaat u pensioen opbouwen in die pensioenregeling. U kunt er dan voor kiezen om het pensioen dat u bij ons opbouwde, mee te nemen. U vraagt dit aan bij uw nieuwe pensioenfonds.

Kiest u voor waardeoverdracht?

Dan heeft u al uw pensioen bij elkaar. U krijgt uw pensioen later van 1 pensioenfonds.

Kiest u niet voor waardeoverdracht?

Dan blijft uw opgebouwde pensioen staan bij uw oude pensioenfonds. U betaalt daar geen premie meer. U bouwt er ook geen pensioen meer op. U krijgt dat deel van uw pensioen later van uw oude fonds.

Bedenk goed of waardeoverdracht voor u verstandig is

Waardeoverdracht is makkelijk. Zo houdt u uw pensioen bij elkaar. Maar het kan ook nadelen hebben. Kijk daarom altijd goed naar de financiële situatie van uw oude en nieuwe pensioenfonds. En wat u krijgt in de oude en nieuwe situatie. Biedt uw nieuwe werkgever bijvoorbeeld een beter pensioen voor uw nabestaanden? Dan kan waardeoverdracht gunstig zijn. Andersom kan natuurlijk ook.

Deze informatie helpt u bij uw keuze

- ☐ *Het Pensioen 1-2-3 van uw oude en nieuwe pensioenfonds*
U ziet wat u wel en niet krijgt bij elk fonds. En of uw pensioen de komende jaren kan stijgen. U leest nu het Pensioen 1-2-3 van ons fonds. Kijk voor het Pensioen 1-2-3 van uw andere pensioenfonds op de website van dat fonds.
- ☐ *De pensioenvergelijker*
Met de pensioenvergelijker kunt u de belangrijkste onderdelen van uw regelingen vergelijken. Zo ziet u direct wat de verschillen zijn. U leest meer bij Welke keuzes heeft u zelf? in dit Pensioen 1-2-3. U vindt de pensioenvergelijker in [laag 3](#)

Weet u niet zeker wat verstandig is? Overleg dan met uw financieel adviseur.

Als het financieel niet goed gaat, kan waardeoverdracht niet direct

De financiële situatie van uw oude en nieuwe pensioenfonds moet wel goed zijn. De beleidsdekkingsgraad moet minstens 100% zijn. Dit is wettelijk geregeld. Zo voorkomt de overheid dat u risico loopt.

Is dit niet zo? Dan kunt u uw waardeoverdracht wel aanvragen. Maar uw pensioen blijft bij uw oude fonds tot de financiële situatie van beide fondsen weer goed is. Daarna krijgt u een opgave. U beslist dan pas of u uw pensioen echt meeneemt.

De dekkingsgraad is de verhouding tussen:

- ☐ het geld dat een fonds in kas heeft, en
- ☐ het geld dat het fonds nu en in de toekomst aan pensioenen moet betalen.

Is de dekkingsgraad 100%? Dan zijn die 2 gelijk. Er is dan precies genoeg geld voor alle pensioenen.

Elk fonds meet de dekkingsgraad over de laatste 12 maanden. Daarvan nemen we het gemiddelde. Dit heet de *beleidsdekkingsgraad*. We meten die elke maand. U leest meer over onze financiële situatie op geartesia.pensioenfondsporaal.nl.

Als u een baan krijgt in het buitenland

Krijgt u een nieuwe baan in het buitenland? Dan kunt u uw pensioen soms ook meenemen. Dit hangt af van de regels in dat land en de pensioenregeling van uw nieuwe werkgever. Vraag uw werkgever om meer informatie.

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen?

Uw pensioen vergelijken

Heeft u meerdere pensioenpotjes? Omdat u al eens van baan veranderde? Dan kunnen de afspraken over uw pensioen anders zijn. Elk pensioenfonds heeft namelijk zijn eigen pensioenregeling.

Het is belangrijk dat u weet wat de verschillen zijn tussen uw oude en nieuwe pensioenregeling. Bijvoorbeeld als u solliciteert bij een werkgever met een andere pensioenregeling. Of als u uw oude pensioen wilt meenemen als u een nieuwe baan heeft.

Met de *pensioenvergelijker* in laag 3 kunt u de belangrijkste onderdelen van uw regelingen vergelijken. U ziet direct wat de verschillen zijn.

Ouderdomspensioen ruilen voor partnerpensioen

Heeft u geen of weinig pensioen voor uw partner en kinderen bij ons staan? Dan kunt u een deel van uw ouderdomspensioen ruilen voor pensioen voor uw partner en kinderen.

Dit zijn de afspraken

- ☐ De bedragen op uw Uniform Pensioenoverzicht (UPO) veranderen. Uw eigen pensioen wordt lager. Het pensioen voor uw partner wordt hoger.
- ☐ U kiest zelf hoeveel pensioen u ruilt.
- ☐ Het pensioen voor uw partner mag niet hoger worden dan 70% van uw eigen ouderdomspensioen.
- ☐ U kiest dit als u stopt met werken bij uw werkgever. Of als u met pensioen gaat.
- ☐ Maakt u uw keuze als u met pensioen gaat? Dan is dit definitief. U kunt uw keuze niet meer veranderen.
- ☐ Het pensioen voor uw kinderen verandert niet als u pensioen ruilt.

Het pensioen voor uw kinderen verandert niet

Ruilt u ouderdomspensioen voor extra pensioen voor uw partner? Dan heeft dit geen gevolgen voor het pensioen voor uw kinderen als u overlijdt. Het wezenpensioen is 20% van het partnerpensioen. Maar we gaan uit van de waarde vóórdat u pensioen ruilde. Uw kinderen krijgen dit pensioen tot hun 23e jaar.

Meer weten?

- ☐ U leest meer op geartesia.pensioenfondsportaal.nl en in ons pensioenreglement in laag 3.
- ☐ Uw pensioenbedragen staan op het Uniform Pensioenoverzicht dat u elk jaar van ons krijgt.

Partnerpensioen ruilen voor ouderdomspensioen

U bouwt bij ons ouderdomspensioen voor uzelf op, maar ook partnerpensioen. Uw partner krijgt dit pensioen als u overlijdt. Misschien wilt u geen partnerpensioen. Bijvoorbeeld omdat u geen partner heeft. Of uw partner heeft zelf een goed inkomen. U kunt uw partnerpensioen dan ruilen voor ouderdomspensioen voor uzelf. Of dit voor een deel doen.

Dit zijn de afspraken

- ☐ Ruilt u al uw partnerpensioen om? Dan krijgt uw partner géén pensioen als u overlijdt.
- ☐ De bedragen op uw Uniform Pensioenoverzicht veranderen dus.
- ☐ U kiest dit als u met pensioen gaat.
- ☐ Uw keuze is definitief. U kunt dit niet meer veranderen.
- ☐ Heeft u een partner? Dan moet hij of zij het eens zijn met uw keuze.
- ☐ Heeft u een ex-partner die recht heeft op bijzonder partnerpensioen? Dan kunt u dat deel van het partnerpensioen niet ruilen.
- ☐ Heeft u geen partner als u met pensioen gaat? Dan ruilen we het partnerpensioen automatisch.

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen?

Het pensioen voor uw kinderen verandert niet

Ruilt u partnerpensioen voor extra pensioen voor uzelf? Dan heeft dit geen gevolgen voor het pensioen voor uw kinderen als u overlijdt. Het wezenpensioen is 20% van het partnerpensioen. Maar we gaan uit van de waarde vóórdat u pensioen ruilde. Uw kinderen krijgen dit pensioen tot hun 23e jaar.

Meer weten?

- ☐ U leest meer op geartesia.pensioenfondsporaal.nl en in ons pensioenreglement in laag 3 op de website.
- ☐ Uw pensioenbedragen staan op het Uniform Pensioenoverzicht dat u elk jaar van ons krijgt..

+
67
-

Eerder of later met pensioen gaan

Uw pensioen gaat bij ons standaard in op uw 67e. Maar u kunt ook op een andere datum met pensioen gaan. Bijvoorbeeld als uw AOW ingaat.

U gaat eerder met pensioen

Misschien wilt u eerder stoppen met werken. Uw pensioen gaat dan ook eerder in. U kunt bij ons met pensioen gaan vanaf uw 60e. Of dit voor een deel doen. U krijgt dan wel minder pensioen. Wij moeten uw pensioen namelijk langer uitbetalen. U bouwt ook minder lang pensioen op.

Als u eerder dan 5 jaar vóór uw AOW-datum met pensioen wilt

U kunt bij ons eerder dan 5 jaar vóór uw AOW-datum met pensioen gaan. Gaat u dan helemaal met pensioen? Dan mag u geen salaris of inkomen uit werk meer hebben. U stopt dus helemaal met werken. Gaat u voor een deel met pensioen? Dan stopt u voor dat deel met werken. Stuur ons een verklaring dat u bent gestopt met werken.

Eerder met pensioen gaan heeft dus financiële gevolgen. Waarschijnlijk krijgt u ook niet direct AOW. Dit is pensioen van de overheid. U leest uw AOW-leeftijd op svb.nl.

U wilt na uw 67e met pensioen

U kunt ook langer doorwerken. Of dit voor een deel doen. Uw pensioen gaat dan later in. U kunt bij ons tot uw 70e met pensioen gaan. U krijgt dan méér pensioen per maand. Wij hoeven uw pensioen namelijk minder lang uit te betalen. Stopt u met werken? Dan gaat uw pensioen direct in.

Voor een deel met pensioen gaan kan ook

U kunt bij ons ook voor een deel eerder of later met pensioen gaan. U blijft voor het andere deel dan werken. Kijk bij die keuze voor meer informatie.

U regelt het zo

- ☐ Bespreek uw wensen eerst met uw werkgever. U maakt samen afspraken over wat u wilt.
- ☐ Wilt u eerder met pensioen gaan? Vraag dit dan 6 maanden daarvoor bij ons aan.
- ☐ Wilt u later met pensioen gaan? U krijgt 6 maanden voor uw 67e bericht van ons. U leest dan ook hoe u uw pensioen aanvraagt en uw keuzes aan ons doorgeeft.

U vindt alle afspraken in ons pensioenreglement in laag 3.

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen?

Voor een deel met pensioen gaan

Uw pensioen gaat bij ons standaard in op uw 67e. Wilt u niet direct helemaal stoppen met werken? En liever eerst voor een deel met pensioen gaan? Dat kan. U laat uw pensioen bij ons dus in stappen ingaan. U kiest zelf hoeveel pensioen u opneemt. Dit heet *deeltijd pensioen*. U blijft voor het andere deel werken. Over dat salaris blijft u ook pensioen opbouwen. Gaat u voor een deel met pensioen? Dan is uw pensioen straks hoger dan als u direct helemaal met pensioen gaat.

Dit zijn de afspraken

- ☐ U kunt vanaf uw 60e jaar starten met uw pensioen.
- ☐ U gaat uiterlijk op uw 70e jaar helemaal met pensioen.
- ☐ U vraagt dit aan 6 maanden voordat u met pensioen wilt gaan.

Als u eerder dan 5 jaar vóór uw AOW-datum met pensioen wilt

U kunt bij ons eerder dan 5 jaar vóór uw AOW-datum met pensioen gaan. Gaat u dan helemaal met pensioen? Dan mag u geen salaris of inkomen uit werk meer hebben. U stopt dus helemaal met werken. Gaat u voor een deel met pensioen? Dan stopt u voor dat deel met werken. Stuur ons een verklaring dat u bent gestopt met werken.

U regelt het zo

- ☐ Bespreek uw wensen eerst met uw werkgever. U maakt samen afspraken over wat u wilt.
- ☐ Wilt u op uw 67e deels met pensioen gaan? U krijgt 6 maanden voor uw 67e bericht van ons. U leest dan ook hoe u uw pensioen aanvraagt en uw keuzes aan ons doorgeeft.
- ☐ Wilt u vóór uw 67e deels met pensioen gaan? Laat dit dan uiterlijk 6 maanden daarvoor aan ons weten.

U vindt alle afspraken in ons pensioenreglement in [laag 3](#).

Eerst een hoger óf lager pensioen krijgen

Als u met pensioen gaat, krijgt u een vast bedrag aan pensioen zolang u leeft. Maar misschien wilt u eerst liever een hoger ouderdomspensioen. Bijvoorbeeld omdat u nog geen AOW krijgt. U krijgt dan daarna een lager ouderdomspensioen zolang u leeft. U kunt óók kiezen voor een lager ouderdomspensioen in de 1e periode. U krijgt daarna een hoger ouderdomspensioen zolang u leeft.

Dit zijn de afspraken

- ☐ De 1e periode mag 5 of 10 jaar duren. Of tot uw AOW ingaat.
- ☐ Uw lagere pensioen mag niet lager zijn dan 75% van uw hogere pensioen.
- ☐ Deze keuze kan alleen als u helemaal met pensioen gaat. En dus niet als u dit voor een deel doet.

U kunt uw keuze maar 1 keer doorgeven

Kiest u voor een hoog-laag of laag-hoog pensioen? Of juist niet? Dan is dit definitief. U kunt uw keuze daarna niet meer veranderen.

U leest álle regels in ons pensioenreglement in [laag 3](#).

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? ☐
Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen? ☐

HOE ZEKER IS UW PENSIOEN?

U loopt risico met uw pensioen

U heeft uw hele leven met uw pensioen te maken. In uw werkende leven bouwt u pensioen op. Daarna krijgt u pensioen. Dit is in totaal misschien wel een periode van 80 jaar, waarin veel kan veranderen. Ook zijn er risico's. Daardoor kan onze financiële situatie veranderen en dus ook uw pensioen.

Mensen worden gemiddeld steeds ouder

Ons pensioenfonds probeert voorbereid te zijn op de risico's die uw pensioen kunnen veranderen. Dit ging niet altijd goed. Bijvoorbeeld omdat mensen gemiddeld steeds ouder worden. We moeten het pensioen daardoor langer uitbetalen. Die levensverwachting steeg de afgelopen tijd sneller dan we dachten. We moeten dus nog meer geld in kas hebben dan we eerst berekenden.

De rente kan uw pensioen veranderen

Pensioenfondsen moeten inschatten hoeveel geld ze nodig hebben om alle pensioenen in de toekomst te kunnen betalen. Is de rente laag? Dan moeten we meer geld in kas hebben voor de betaling van de pensioenen. Blijft de rente een lange tijd laag? Dan maakt dit de pensioenen duur voor ons.

De beleggingen kunnen tegenvallen

U betaalt premie voor uw pensioen. Wij beleggen dat geld. Zo wordt uw pensioen over langere tijd meer waard. Maar beleggen is ook een risico. Daarom kiezen we voor verschillende soorten van beleggingen. Zo lopen we minder risico. Maken we winst op de ene belegging? Daarmee maken we een verlies op een andere belegging goed. We kunnen dit risico ook verzekeren. Daarvoor betalen we wel kosten.

In ons beleid letten we goed op de risico's

Er zijn meer risico's. Ons pensioenfonds doet er veel aan om uw pensioen daartegen te beschermen. U leest meer over ons risicomanagement in het jaarrapport 2015 in [laag 3](#).

We meten onze financiële situatie met de 'beleidsdekkingsgraad'

Een besluit over uw premie en de verhoging of verlaging van uw pensioen hangt af van onze financiële situatie. Hiervoor kijken we elke maand naar onze dekkingsgraad. Vanaf 2015 meten we die over de laatste 12 maanden. Daarvan nemen we het gemiddelde. Dit heet de beleidsdekkingsgraad. Die dekkingsgraad mag dus niet te laag zijn. Is hij lager dan 100%? Dan mogen wij ook niet meewerken aan de waardeoverdracht van uw pensioen.

U leest meer over onze financiële situatie en de beleidsdekkingsgraad op geartesia.pensioenfondsportaal.nl.

Kijk bij [Nieuws](#).

Wij proberen uw pensioen welvaartsvast te houden

Geld wordt elk jaar meestal minder waard. U kunt met hetzelfde geld in 2016 minder kopen dan in 2015. Dit heet inflatie. Ons pensioenfonds probeert uw pensioen daarom elk jaar op 1 juni te verhogen. Het pensioen dat u heeft opgebouwd, groeit dan mee met de lonen bij uw werkgever. Dit heet toeslagverlening. Zo is uw pensioen welvaartsvast.

Extra toeslagverlening lukt niet altijd

Bent u actief deelnemer? Dan groeit uw pensioen mee met de lonen bij de werkgever, met een maximum van 3%. Een deel van de verhoging (1,25%) gebeurt onvoorwaardelijk en een deel alleen als onze financiële situatie goed genoeg is. Dat is het voorwaardelijke deel. We besluiten dit elk jaar. Onze financiële situatie was de afgelopen tijd niet goed. Daarom konden we uw pensioen voor het voorwaardelijke deel de afgelopen jaren niet verhogen. Mogelijk moeten wij uw pensioen in de toekomst verlagen. We doen dit alleen als het niet anders kan. Een verlaging was tot nu toe niet nodig.

Er is elk jaar een maximum

Uw pensioen wordt dus meer waard als dit kan. Er is wel elk jaar een maximum. Dit heet onze ambitie. Onze ambitie is

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? ☐
Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen? ☐

de loonstijging bij de werkgever met een maximum van 3%. Is de loonstijging 4%? Dan stijgt uw pensioen in dat jaar dus maximaal met 3%.

De afgelopen 10 jaren verhoogden wij de pensioenen zo

datum verandering	verhoging van uw pensioen	prijsstijging	onze ambitie	verlaging van uw pensioen
1 juni 2015	1,25%	0,98%	0%	0%
1 juni 2014	1,25%	2,51%	0%	0%
1 juni 2013	1,25%	2,45%	0%	0%
1 juni 2012	1,25%	2,34%	1,25%	0%
1 juni 2011	1,25%	1,27%	0%	0%
1 juni 2010	1,25%	1,19%	1%	0%
1 juni 2009	1,25%	2,49%	3%	0%
1 juni 2008	1,50%	1,61%	1,5%	0%
1 juni 2007	1,75%	1,15%	1,75%	0%
1 juni 2006	1,25%	1,67%	1%	0%

De verhoging is circa 4,20% hoger dan de strikte loonambitie.

De cijfers over de stijging van de prijzen zijn van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). We voegden die ook toe. Zo ziet u of u in de toekomst net zo veel kunt kopen als nu.

Lees ook deze informatie

- ☐ Kijk bij [actieve deelnemers\inhoud pensioenregeling\indexatie](#).
- ☐ Lees het pensioenreglement in [laag 3](#) bij [toeslagbeleid](#).
- ☐ Het laatste nieuws over onze financiële situatie vindt u op de website.

Als u niet meer bij GE Artesia Bank werkt

Werkt u bij een andere werkgever? Of bent u met pensioen? Dan zijn de afspraken over de verhoging van uw pensioen anders. We proberen uw pensioen dan mee te laten groeien met de prijzen in Nederland. Dit kan alleen als onze financiële situatie goed genoeg is. In de afgelopen jaren was dat niet het geval. Ten opzichte van de prijsstijging bedraagt de achterstand van de verhoging van uw pensioen over de afgelopen 10 jaar nu ruim 14%. Ook de komende jaren kunnen wij uw pensioen waarschijnlijk niet of niet helemaal verhogen. Lees het pensioenreglement in [laag 3](#). Kijk bij [Toeslagverlening](#). Of kijk bij [oud-deelnemers\uit dienst\indexatie](#) (voor oud-deelnemers) of [pensioengerechtigden\pensionering\indexatie](#) (voor gepensioneerden).

Dit doen we als er een tekort is

Ons pensioenfonds doet er veel aan om financieel gezond te zijn. Toch kan er een tekort zijn. We hebben dan te weinig geld om alle pensioenen in de toekomst te betalen. We moeten dan maatregelen nemen. Ons pensioenfonds weegt zorgvuldig af wat de beste oplossing is. Bijvoorbeeld:

- ☐ Uw pensioen groeit niet helemaal mee met de lonen.
- ☐ De werkgever stort extra premie als dat kan.
- ☐ Uw pensioen gaat omlaag.

De afgelopen jaren hoefden wij de pensioenen niet te verlagen. De pensioenen groeiden alleen niet helemaal mee met de lonen. De komende jaren moeten we misschien wel verlagen. Natuurlijk houden we u op de hoogte.

Lees ook deze informatie

- ☐ U vindt alle regels in ons pensioenreglement in [laag 3](#). Kijk in Bijlage II.
- ☐ Ons herstelplan vindt u op de website bij [Dekkingsgraad](#).
- ☐ Voor het laatste nieuws over onze financiële situatie kijkt u bij [Actualiteiten](#) op de website.

U leest ook wat geldt als u niet meer bij GE Artesia Bank werkt. Of met pensioen gaat.

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen?

WELKE KOSTEN MAKEN WIJ?

Ons pensioenfonds maakt kosten om uw pensioen te regelen:

- ☐ *Kosten voor de organisatie en administratie*
Bijvoorbeeld voor de betaling van uw pensioen en ontvangst van uw premies. Of voor goede informatie aan u en uw werkgever. Zo verzorgen we dit Pensioen 1-2-3, uw Uniform Pensioenoverzicht en een website.
- ☐ *Kosten om de pensioengelden te beheren en beleggen*
Wij betalen de partijen die de pensioengelden voor ons beleggen. Ook maken we transactiekosten. Zo betalen wij kosten aan de beurs als we aandelen of obligaties kopen. Of verkopen.

U leest meer over onze kosten op geartesia.pensioenfondsportaal.nl en in het jaarverslag in laag 3 op onze website.

WANNEER MOET U IN ACTIE KOMEN?

Als u van baan verandert

Krijgt u een andere baan? En een nieuwe pensioenregeling? Dan gaat u pensioen opbouwen in die nieuwe pensioenregeling. U kunt er dan voor kiezen om het pensioen dat u eerder opbouwde mee te nemen. U vraagt dit aan bij uw nieuwe pensioenfonds.

Kiest u voor waardeoverdracht?

Dan heeft u al uw pensioen bij elkaar. U krijgt uw pensioen later van 1 pensioenfonds.

Kiest u niet voor waardeoverdracht?

Dan blijft uw opgebouwde pensioen staan bij uw oude pensioenfonds. U betaalt daar geen premie meer. U bouwt er ook geen pensioen meer op. U krijgt dat deel van uw pensioen later van uw oude fonds.

Bedenk goed of waardeoverdracht voor u verstandig is

Als u uw nieuwe pensioenfonds om waardeoverdracht vraagt, krijgt u eerst een opgave. Daarin staan uw oude en nieuwe pensioenbedragen. Kijkt u niet alleen naar de bedragen. Vergelijk ook uw oude en nieuwe pensioenregeling. Dat doet u met dit Pensioen 1-2-3:

- ☐ Wat krijgt u wel en niet? Bijvoorbeeld pensioen voor uw partner en kinderen als u overlijdt.
- ☐ Wat is de financiële situatie van uw oude en nieuwe pensioenfonds? Is de kans op verlaging van uw pensioen bij uw nieuwe fonds de komende jaren kleiner? Dan kan waardeoverdracht gunstig zijn. U leest het bij *Hoe zeker is uw pensioen?* in dit Pensioen 1-2-3.

Kijk op de website van uw andere pensioenfonds voor het Pensioen 1-2-3 van dat fonds. De pensioenvergelijker helpt u ook om een goede keuze te maken. Kijk bij Welke keuzes heeft u zelf?

U beslist dan pas of u uw pensioen meeneemt. Zo kunt u een goede keuze maken. Komt u er niet uit? Overleg dan met een financieel adviseur.

Als het financieel niet goed gaat, kan waardeoverdracht niet direct

De financiële situatie van uw oude en nieuwe pensioenfonds moet wel goed zijn. De beleidsdekkingsgraad moet minstens 100% zijn. Dit is wettelijk geregeld. Zo voorkomt de overheid dat u risico loopt.

Is dit niet zo? Dan kunt u uw waardeoverdracht wel aanvragen. Maar uw pensioen blijft bij uw oude fonds tot de financiële situatie van beide fondsen weer goed is. Daarna krijgt u een opgave. U beslist dan pas of u uw pensioen echt meeneemt.

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? ☐
Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen? ☐

De dekkingsgraad is de verhouding tussen:

- ☐ het geld dat een fonds in kas heeft, en
- ☐ het geld dat het fonds nu en in de toekomst aan pensioenen moet betalen.

Is de dekkingsgraad 100%? Dan zijn die 2 gelijk. Er is dan precies genoeg geld voor alle pensioenen.

Elk fonds meet de dekkingsgraad over de laatste 12 maanden. Daarvan nemen we het gemiddelde. Dit heet de beleidsdekkingsgraad. We meten die elke maand. U leest meer over onze financiële situatie op geartesia.pensioenfondsportaal.nl. Kijk bij [Actualiteiten](#).

Als u een baan krijgt in het buitenland

Krijgt u een nieuwe baan in het buitenland? Dan kunt u uw pensioen soms ook meenemen. Dit hangt af van de regels in dat land en de pensioenregeling van uw nieuwe werkgever. Wilt u meer weten? Bel ons dan op 013 462 35 85. Of vraag uw werkgever om meer informatie.

Als u gaat trouwen of samenwonen. Of als u geregistreerd partners wordt

Gaat u trouwen? Of wordt u geregistreerd partner? Dan krijgt uw partner partnerpensioen als u overlijdt.

Kijk de bedragen en voorwaarden van het partnerpensioen goed na

Bijvoorbeeld op uw Uniform Pensioenoverzicht. Kijk voor uw totale pensioen en AOW op mijnpensioenoverzicht.nl.

Meld uw partner aan als u in het buitenland woont

Woont u in Nederland? Dan hoeft u uw partner niet bij ons aan te melden. Uw gemeente geeft dit aan ons door. Woont u in het buitenland? Meld uw partner dan wel bij ons aan.

Meld uw partner ook aan als u samenwoont

Woont u samen? Dan krijgt uw partner niet vanzelf partnerpensioen als u overlijdt. U moet bijvoorbeeld een samenlevingsovereenkomst hebben. Die regelde u bij een notaris. U woont ook minstens 6 maanden samen.

Zorg daarom dat u uw partner bij ons aanmeldt. U hoort dan van ons of uw afspraken kloppen. Kijk op geartesia.pensioenfondsportaal.nl bij [Samenwonen](#).

Bedenk of u extra maatregelen moet nemen

Is het pensioen voor uw partner niet goed genoeg geregeld? Zorg dan dat u zelf extra maatregelen neemt. Bijvoorbeeld via een verzekering. U kunt ook het saldo van uw vrijwillige premieregeling gebruiken voor extra partnerpensioen. Of een deel ervan.

Als u gaat scheiden of niet meer samenwoont. Of uw geregistreerd partnerschap stopt

Als u uit elkaar gaat, moet u samen financiële afspraken maken. Uw scheiding heeft ook gevolgen voor uw pensioen bij ons.

Uw ex-partner heeft recht op ouderdomspensioen

Uw ex-partner heeft recht op de helft van het ouderdomspensioen dat u opbouwde tijdens uw huwelijk of geregistreerd partnerschap. U kunt samen wel andere afspraken maken. U legt die vast in een overeenkomst bij uw huwelijk of scheiding.

Geef uw afspraken aan ons door

U of uw ex-partner laat ons binnen 2 jaar weten dat u bent gescheiden. En welke afspraken u maakte. Zo weet u zeker dat wij uw pensioen goed regelen.

Horen wij niet binnen 2 jaar van u? En maakte u afspraken over de verdeling van uw ouderdomspensioen? Dan kunnen

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? ☐
Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen? ☐

wij het pensioen voor uw ex-partner helaas niet meer direct aan hem of haar betalen. U moet de verdeling van uw pensioen dan onderling regelen.

Woont u in het buitenland? Meld uw ex-partner dan bij ons af

Wij krijgen dit namelijk niet automatisch door. Woont u in Nederland? Dan horen wij van uw gemeente dat u uit elkaar bent.

Woonde u samen? Dan hoeft u niets te doen

Uw ex-partner heeft geen recht op ouderdomspensioen als u samenwoonde. U kunt samen wel andere afspraken maken. U verdeelt uw pensioen dan buiten ons pensioenfonds om.

Uw ex-partner heeft ook recht op partnerpensioen

Uw ex-partner heeft ook recht op het partnerpensioen dat u opbouwde tot uw scheiding. Of tot uw geregistreerd partnerschap stopte. U hoeft hiervoor niets te doen. Wij regelen de verdeling voor u. We trekken het pensioen voor uw ex-partner af van het pensioen voor een nieuwe partner.

Geef uw afspraken in deze situaties aan ons door

Wilt u niet dat uw ex-partner pensioen krijgt? Maak dan goede afspraken in een scheidingsovereenkomst. Daarin staat dat uw ex-partner afstand doet van het partnerpensioen. Geef die afspraken wel aan ons door. Woonde u samen? En had u een samenlevingsovereenkomst? Dan heeft uw ex-partner óók recht op partnerpensioen als u hem of haar bij ons aanmeldde. Tenzij u samen andere afspraken over het partnerpensioen maakte. Laat ons altijd weten wat uw afspraken zijn. Wij krijgen dit namelijk niet automatisch door van uw gemeente. Meld uw ex-partner ook bij ons af.

U leest meer op geartesia.pensioenfondsportaal.nl

Bijvoorbeeld hoe u uw afspraken aan ons doorgeeft. Kijk bij [Scheiden](#).

Als u verhuist naar of in het buitenland

Verhuist u binnen Nederland? Dan horen wij dit van uw gemeente. Verhuist u naar het buitenland? Of naar een ander adres in het buitenland? Laat ons dan weten wat uw nieuwe adres is. Zo kunnen we u op de hoogte houden van uw pensioen.

Misschien stopt u ook met de opbouw van pensioen als u naar het buitenland verhuist. Vraag uw werkgever wat voor u geldt. Wilt u weten wat een verhuizing naar het buitenland betekent voor uw pensioen bij ons? Bel ons dan gerust.

Uw AOW van de overheid kan ook veranderen. Uw AOW hangt namelijk af van het aantal jaren dat u in Nederland werkt of woont. Belt u met de Sociale Verzekeringsbank voor meer informatie. Of kijk op svb.nl.

Als u werkloos wordt

Wordt u werkloos? Dan bouwt u geen pensioen meer op.

U bouwt geen pensioen meer op

Regelt u zelf niets? Dan is uw pensioen lager als u met pensioen gaat. Bedenk ook goed dat het pensioen voor uw partner en kinderen lager wordt. Hun pensioen is dan gebaseerd op het ouderdomspensioen dat u opbouwde tot u werkloos werd.

Misschien gaat u later weer pensioen opbouwen bij een nieuwe werkgever. Maar u kunt zelf ook nu al andere maatregelen nemen. Bijvoorbeeld via een verzekering.

Het pensioen dat u opbouwde blijft voor u staan

U krijgt dit pensioen op uw pensioendatum. Ook uw partner en kinderen krijgen nog steeds een pensioen als u overlijdt. Dit is het pensioen dat u opbouwde tot u uit dienst ging.

U hoeft ons niet zelf te informeren als u werkloos wordt. Uw werkgever geeft dit aan ons door.

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op? Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen?

Als u meer of minder gaat werken

Gaat u meer of minder werken? Dan verandert uw salaris. De premie voor uw pensioen verandert dan ook. Hoeveel u betaalt voor uw pensioen, hangt namelijk af van uw salaris.

U gaat minder werken

Als u minder gaat werken, krijgt u waarschijnlijk minder salaris. U bouwt daardoor minder pensioen op voor uzelf. En uw partner en kinderen krijgen minder pensioen als u overlijdt. U betaalt ook minder premie.

U gaat meer werken

Als u meer gaat werken, krijgt u waarschijnlijk meer salaris. U bouwt daardoor meer pensioen op voor uzelf. En uw partner en kinderen krijgen meer pensioen als u overlijdt. U betaalt ook meer premie.

Bedenk goed wat deze keuze betekent voor uw pensioen

Misschien kunt u zelf maatregelen nemen als u minder gaat werken. Bijvoorbeeld door extra pensioen op te bouwen voor later. Overleg met uw financieel adviseur of u iets extra's moet regelen.

Als u met onbetaald verlof gaat

Gaat u met onbetaald verlof? Dan blijft u in dienst bij uw werkgever. U blijft ook deelnemer aan onze pensioenregeling. Maar de opbouw van uw pensioen stopt zolang u met onbetaald verlof bent. Dit geldt bijvoorbeeld voor ouderschapsverlof, verlof voor studie en levensloop, en sabbatical.

Dit geldt

- ☐ Als u verlof krijgt voor ziekte, zwangerschap of kortdurende zorg
U blijft pensioen opbouwen bij ons pensioenfonds. Uw werkgever betaalt uw premie voor het deel dat u met verlof bent. Uw verlof heeft dus geen gevolgen voor het pensioen dat u later krijgt.
- ☐ Als u verlof krijgt voor adoptie, ouderschap of langdurige zorg
Vraag uw werkgever of u pensioen kunt blijven opbouwen. En hoeveel premie hij voor u betaalt. Maakt u geen afspraken met uw werkgever? Dan stopt de opbouw van pensioen zolang u met verlof bent.
- ☐ Als u met onbetaald verlof gaat om een andere reden
De opbouw van uw pensioen stopt in andere gevallen. Bijvoorbeeld als u een sabbatical neemt. U blijft bij ons verzekerd voor partner- en wezenpensioen. Dit geldt in de 1e 18 maanden van uw verlof. Zo krijgen uw partner en kinderen een pensioen als u overlijdt tijdens uw verlof.

Overleg met uw werkgever wat hij regelde voor uw pensioen

Weet u niet zeker wat voor u geldt? Vraag uw werkgever om meer informatie.

U blijft verzekerd voor arbeidsongeschiktheidspensioen

Wordt u arbeidsongeschikt tijdens uw verlofperiode? Dan krijgt u misschien een uitkering van de overheid. U leest meer op uwnl.nl. Krijgt u geen uitkering? Of een lagere uitkering? Dan vult uw werkgever uw pensioen misschien aan. Is uw salaris hoger dan € 52.763,- (in 2016)? Dan krijgt u misschien ook een arbeidsongeschiktheidspensioen van ons. U leest meer bij [Wat krijgt u in deze pensioenregeling?](#)

U hoeft ons niet te informeren als u verlof opneemt

Wij horen dit van uw werkgever. Wilt u zelf pensioen blijven opbouwen? Neem dan wel contact met ons op. Alle voorwaarden leest u in ons pensioenreglement in [laag 3](#).

Wat krijgt u in deze pensioenregeling? ☐ Wat krijgt u in deze pensioenregeling niet? ☐ Hoe bouwt u pensioen op?
Welke keuzes heeft u zelf? ☐ Hoe zeker is uw pensioen? ☐ Welke kosten maken wij? ☐ Wanneer moet u in actie komen?

Kijk 1 keer per jaar op mijnpensioenoverzicht.nl

U leest precies hoeveel AOW u later krijgt. En hoeveel pensioen u heeft bij de verschillende pensioenuitvoerders. U ziet ook wat u netto krijgt.

Uw pensioen bij ons pensioenfonds vindt u op uw Uniform Pensioenoverzicht. U krijgt dit overzicht elk jaar van ons. Werkt u niet meer bij uw werkgever? Dan is dit elke 5 jaar.

Als u een eigen keuze wilt maken voor uw pensioen

U heeft verschillende keuzes voor uw pensioen. U kunt bijvoorbeeld uw oude pensioen meenemen naar uw nieuwe pensioenfonds. Die keuze maakt u als u van baan verandert. Wilt u uw pensioen eerder, later of voor een deel laten ingaan? Die keuze hoeft u pas te maken als uw pensioen bijna ingaat. Kijk voor meer informatie bij *Welke keuzes heeft u zelf?* op geartesia.pensioenfondsportaal.nl.

Maakt u een keuze op uw pensioendatum? Dan kunt u die maar 1 keer doorgeven. U kunt dit daarna niet meer veranderen. Zorg dus dat u alle informatie heeft voordat u een keuze maakt.

Als u vragen heeft

Bel ons gerust als u vragen heeft over uw pensioen. Misschien wilt u meer weten over een keuze. Of over wat u zelf kunt doen. Ons telefoonnummer is 013 462 35 85. U bereikt ons maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 17.00 uur. U kunt ook op geartesia.pensioenfondsportaal.nl kijken. Of stel uw vraag bij [Contact](#) op de website.